

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, De Plerisque Functionibus, & Obligationibus, ad Parochias, Parochos & Parochianos attinentibus

Engel, Ludwig

Salisburgi

Sect. 9. De Ligamine.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40922

dicta privatio non proveniat propriè ex pœnâ sed magis ex *incompatibilitate* beneficij cum statu matrimoniali, & ita ex interpretativa renunciatione beneficij à Clerico per contractum matrimonij factâ. † Est autem hîc notandum, quod de privatione beneficij dicitur, esse intelligendum si ipsum matrimonium actu contractum sit; si verò sponsalia tantùm de futuro Clericus in minoribus contraxit, necdum suo beneficio renunciâsse censebitur, quia necdum statum incompatibilem actu suscepit. *Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 46. num. 23.*

SECTIO IX. DE LIGAMINE.

SUMMARIA.

1. *Polygamia damnata in fide Orthodoxa.*
2. *Cur & quomodo in veteri testamento plures uxores concessæ?*
3. *Secunda nuptia non admittuntur, nisi solutis primis per mortem aut dispensationem.*
4. *Quid si quis vivente primâ uxore superinduxerit alteram?*
5. *Quæ probationes requirantur ad probandam mortem alterius conjugis.*
6. *Quando uti liceat matrimonio secundo, si dubietur de morte primi conjugis?*

DE fide Christianâ credimus damnatam esse polygamiam, nec uni viro licet habere simul & semel plures uxores, vel uni mulieri plures viros,

viros, ut definit Trid. Sess. 24. de reform. matr. can. 2. & constat ex Evangelio Matth. 19. ubi Christus dicit adulterium committi, si quis unâ uxore dimissâ, aliam ducit, & revocat matrimonium ad primam institutionem, ubi Deus unum virum & unam fœminam creavit: adversatur enim polygamia fini saltem secundario matrimonij; quia impeditur cohabitatio matrimonialis pacifica, & si maritus erga unam uxorem magis affectus esset, quàm erga alteram, periclitaretur alterius castitas, & ita matrimonium respectu hujus uxoris minus à marito dilectæ non esset remedium, sed potius periculum peccati, unde cùm hoc impedimentum ligaminis Juris divini & naturalis sit, nullâ consuetudine vel dispensatione humanâ tolli potest, vid. inf. sect. 13. sub num. 4.

2 Quod verò in veteri Testamento Patriarchis & Judæis licuerit simul & semel habere plures uxores, dicendum est, Deum matrimonij & naturæ auctorem, in lege, quam ipse posuit, ad gentis suæ electæ multiplicationem dispensasse, eamque dispensationem postea à generis humani Reparatore revocatam esse, arguimento c. gaudemus. de Divorc.

Id autem nunquam licuit, ut una mulier simul & semel haberet plures viros, quia talis cohabitatio impediret etiam finem primarium matrimonij, cùm ex sententiâ medicorum raro aut nunquam inde sequi soleat prolis generatio.

tio, & deinde omnia jura pro patre & filio
lata confunderentur, quia incertus pater esset.

Porro ut hodie liceat inter Christianos ad
secundas nuptias transire, debet prius matri-
monium quoad vinculum fuisse dissolutum;
& siquidem fuerit matrimonium *ratum* per di-
spensationem Pontificis, aut ingressum in reli-
gionem, si autem consummatum, per mortem
alterius conjugis.

Quòd si quis de facto contraxerit matri-
monium vivente primâ uxore, distinguendum
erit, an mulier sciverit, virum legitimam habe-
re uxorem, vel an ignoraverit, si scivit ab ini-
tio, vel ex postfacto, & insuper passa est se co-
gnosci ab eo (secus, si cognita nunquam fuis-
set,) tunc etiam post mortem primæ propter
adulterium & fidem datam est impedimentum
dirimens inter ipsas, si ignoravit secunda uxor
vitam prioris toto tempore ante mortem ejus,
tunc in potestate quidem secundæ uxoris de-
ceptæ est, separari à viro putativo, eo quòd ma-
trimonium mortuâ primâ uxore non confir-
metur, cum consensus in matrimonium pro-
pter impedimentum fuerit illegitimus, vir ta-
men si malâ fide egit, ratione promissionis &
deceptionis compelli potest ad contrahendum
de novo cum decepta, de quibus omnibus vi-
deatur text. & Gloss. in c. 1. c. *veniens. Et c. fin.*
De eo qui duxit.

Quæres. Si alter conjux dicatur mortuus
in remotis locis, quales probationes ad demon-

MAN. PAROCH.

Aa

stran

strandam mortem ejus requirantur? R. Licet de jure civili uxoribus dubitantibus de morte mariti concedatur licentia ad alias nuptias transeundi, si maritus ultra spatium 5. annorum abfuerit, ut apertè constat *ex L. uxores. 9. ff. de divort.* Aliud tamen de Jure Canonico constitutum est, ut scilicet post quancunque temporis absentiam non aliter permittatur conjux præsens ad secundas nuptias transire, quàm si certum nuntium de morte absentis acceperit, *text. c. in presentia. 19. de sponsal.* neque nomine *certi nuncij* intelligendus est unus testis, aut fama de morte conjugis, ut quidam volunt apud Barb. *in eod. c. 19. n. 3.* sed illud verbum *nuntium* accipiendum est in *neuro* genere, ut significet certam probationem & denuntiationem, cui in judicio fides adhiberi possit. Cum enim per transitum ad secundas nuptias possit conjugi absentis & forsan adhuc viventi grave præjudicium fieri, non est æquum, ut hic transitus concedatur, nisi plena probatio de morte proferatur: Interim tamen quia ex parte præsentis potest esse periculum incontinentiæ, aliæque justæ causæ, ex quibus ad secundas nuptias urgeatur, & aliàs notè juris est, quòd ob difficultatem probationes imperfectæ admittantur per *text. & DD. in L. non omnes §. à barbaris. ff. de re militari.* Ideò etiam moralis certitudo de morte conjugis absentis sufficit, cui nimirum arbitrio judicis & prudentis viri rationabiliter credi possit, quamvis absolute in-

fallibilis

fallibilis non sit : unde sufficiet, si cum uno teste fama, aliæve circumstantiæ concurrant, ut quia absentia est diuturna, & absens fuit senio vel morbis confectus, in periculo belli, latro- num, naufragij vel pestis constitutus, post dili- gentem & longam inquisitionem nullibi reper- tus. Ad majorem tamen cautelam usus judici- orum obtinuit, ut quando rationabile dubium subest de morte prioris conjugis, licentia tran- seundi ad secundas nuptias à judice Ecclesia- stico petatur, qui, si probationes minus perfe- ctæ sint, solet juramentum conjugis, quòd vi- tam alterius conjugis nec sciat, nec credat, de- ferre: Quod si de facto ante certum nuntium secundum matrimonium contractum sit, ejus valor erit in suspenso, usque dum de rei verita- te appareat.

Circa usum autem talis matrimonij genera- 6
lis quæstio movetur à DD. an & quando sit li- citus si dubitetur de valore matrimonij? R- tres casus esse distinguendos. 1. si utriusque con- jugi saltem probabiliter constet de impedimen- to, aut uterque rationabiliter dubitet, usus ma- trimonij ex neutra parte licitus erit. 2. si unus sciat impedimentum, aut rationabiliter dubi- tet, sciens nec exigere nec reddere; qui verò dubitat, is ex sua parte debitum quidem exi- gere non potest, alteri tamen parti in bona fi- de existenti, & nihil dubitanti, si petat, redde- re tenebitur, quâ de re inferius in fine hujus c. circa casum matrimonialem in quæst. 5. plura

372 PARS III. CAPUT V. §. V. SECT. IX.
dicentur, 3. si nec adsit scientia impedimenti,
nec rationabile dubium, sed tantum scrupulus
& levis anxietas, ad consilium Episcopi, Paro-
chi, vel Confessarij deponenda erit, & licitus
utrinque sequetur matrimonij usus, sicut hac
de re sunt textus valde notabiles in c. litteras. de
restitut. spoliat. c. 2. de secundis nuptijs. & c. in-
quisitioni. 44. de sentent. excommun.

SECTIO X.
DE HONESTATE PUBLICA.
SUMMARI A.

1. Quid sit publica honestas, & quomodo differat
ab affinitate.
 2. Differentia juris antiqui & hodierni circa ho-
nestatem publicam.
 3. Hoc impedimentum non manet, sponsalibus mu-
tuo consensu dissolutis.
 4. Manet tamen, si solvantur ex qualibet alia cau-
sa.
 5. Ex matrimonio in forma Tridentini non con-
tracto non oritur hoc impedimentum.
 6. Quid si quis cum duabus sororibus successive
contrahat sponsalia?
 7. An & quando hoc impedimentum oriatur ex
sponsalibus conditionatis?
 8. An consurgat hoc impedimentum ex matri-
monio vel sponsalibus à parentibus pro libe-
ris contracto.
- P**ublica honestas est aliqua quasi affinitas que
per conjunctionem animorum oritur, tam ex
sponsalibus de futuro, quam præsentibus.

Differet